

AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁS ELLENI KÜZDELEM

Az Európai Unió azon meghatározó gazdaságok közé tartozik, amelyek vezető szerepet vállalnak az üvegházhatású gázok (ÜHG) kibocsátásának kezelésében. 2020-ban az EU ÜHG-kibocsátása az 1990-es szinthez képest **31%-kal, az elmúlt 30 év legalacsonyabb szintjére csökkent**. Az Unió ezzel meghaladta a Kiotói Jegyzőkönyv szerinti célkitűzést, amely szerint 2020-ig 20%-kal kell csökkenteni a kibocsátásokat. A Bizottság 2019-ben előterjesztette az európai zöld megállapodást, most pedig egy olyan intézkedéscsomagra tesz javaslatot, amelynek célja, hogy a Párizsi Megállapodással összhangban 2030-ig 55%-ra növelje az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésére irányuló törekvéseit, és 2050-ig dekarbonizálja az EU gazdaságát.

JOGALAP ÉS CÉLKITŰZÉSEK

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 191. cikke az éghajlatváltozás elleni küzdelmet az uniós környezetpolitikája egyik kifejezett céljává teszi.

ÁLTALÁNOS HÁTTÉR

Az olyan emberi tevékenységek, mint a fosszilis tüzelőanyagok elégetése, az erdőirtás és a földművelés üvegházhatású gázok, többek között szén-dioxid (CO₂), metán (CH₄), dinitrogén-oxid (N₂O) és fluorozott szénhidrogén kibocsátásához vezet. Ezek a gázok nem engedik távozni a földfelszínről kisugárzó hőt, megakadályozzák a légkörből való kijutását, és ezzel globális felmelegedést idéznek elő. Az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület (IPCC) éghajlatváltozásról szóló, 2023 márciusában közzétett **hatodik összefoglaló jelentése** szerint a globális átlaghőmérséklet század végi emelkedésére vonatkozó legjobb becslések 1,4 °C és 4,4 °C között mozognak.

A globális felmelegedés már eddig is szélsőségesebb időjárási eseményekhez (például árvizekhez, aszályokhoz, nagy esőzésekhez és hóhullámokhoz), erdőtüzekhez, gleccserolvadáshoz és tengerszint-emelkedéshez, a biológiai sokféleség csökkenéséhez, a növénybetegségek és kártevők elterjedéséhez, élelmiszer- és ivóvízhiányhoz, elsivatagosodáshoz, valamint az említett veszélyek elől menekülő emberek migrációjához vezetett, és a jövőben is ez várható. A tudományos kutatások azt mutatják, hogy a visszafordíthatatlan és katasztrofális változások kockázata nagymértékben növekedne, ha a globális felmelegedés miatt a hőmérséklet az iparosodás előtti szintekhez képest több mint 2 °C-kal – vagy akár csak 1,5 °C-kal – magasabbra emelkedne.

A 2006-ban közzétett Stern-jelentés szerint a globális felmelegedés kezelése évente a világ GDP-jének 1%-ába kerülne, míg a tétlenség legalább 5%-ot, a legrosszabb esetben pedig akár 20%-ot is felemészthet. Így tehát a globális GDP-nek csak egy kis részét kellene az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságba történő beruházásokra fordítani, viszont cserébe az éghajlatváltozás elleni küzdelem sokkal nagyobb nettó haszonnal járna.

A Kiotói Jegyzőkönyv volt az első olyan nemzetközi szerződés, amely jogilag kötelező erejű célokat tűzött ki az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésére. 1997. december 11-én fogadták el, és 2005-ben lépett hatályba. A 192 fél által ratifikált jegyzőkönyv olyan nemzetközi megállapodás, amely az éghajlatváltozás elleni küzdelem terén mérföldkőnek számít. Arra kötelezte az iparosodott országokat, hogy a közös, de nem egyenlő mértékű felelősségvállalás elve alapján és egyedi képességeikhez mérten az elfogadott egyedi célokkal összhangban csökkentsék ÜHG-kibocsátásukat. Az éghajlatváltozás elleni küzdelemről szóló első egyetemes megállapodást 2015 decemberében fogadták el az Egyesült Nemzetek Éghajlatváltozási Keretegyezménye Feleinek 21. konferenciáján (COP21) Párizsban. A Párizsi Megállapodás célja, hogy a globális átlaghőmérséklet emelkedését „jóval 2 °C alatt” tartsák, megkísérelve egyben azt, hogy ez a hőmérséklet-emelkedés az iparosodást megelőző szinthez képest legfeljebb 1,5 °C legyen. E cél elérése érdekében a felek törekednek arra, hogy az ÜHG-kibocsátás globális tetőzését mihamarabb elérve az évszázad második felében megvalósuljon a nulla nettó kibocsátás. A pénzügyi mozgásokat is összhangba kell hozni ezekkel a célokkal. Most először fordul elő, hogy a közös, de nem egyenlő mértékű felelősségvállalás elve alapján és egyedi képességeikhez mérten – azaz egyedi helyzetüknek és a rendelkezésükre álló lehetőségeknek megfelelően – az összes részes félnek ambiciózus erőfeszítéseket kell tennie ÜHG-kibocsátásuk csökkentése érdekében. Ötévente frissíteniük kell éghajlat-politikai cselekvési terveiket (ezek az úgynevezett „nemzetileg meghatározott hozzájárulások”), és átlátható módon közzé kell tenniük azokat. A legkiszolgáltatottabb helyzetben lévő és a legkevésbé fejlett országok, valamint a fejlődő kis szigetállamok pénzügyi és kapacitásépítési támogatást kapnak. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást (többek között a vízvédelmet, a vetésforgót, az állami tervezést és a figyelemfelkeltést, a gátak magasságának növelését és a kikötők áthelyezését) és az éghajlatváltozás mérséklését (többek között a megújuló energia használatának növelését és a magatartásbeli változás előmozdítását) globális kihívásnak kell tekinteni, és el kell ismerni az éghajlatváltozás káros hatásaihoz kapcsolódó „veszteségek és károk” kezelésének fontosságát. A megállapodás ratifikálásához a teljes globális ÜHG-kibocsátás legalább 55%-át képviselő 55 részes félre volt szükség. Az Unió hivatalosan 2016. október 5-én ratifikálta a Párizsi Megállapodást, amely így 2016. november 4-én hatályba léphetett.

CÉLKITŪZÉSEK ÉS EREDMÉNYEK

A. Az éghajlatváltozás elleni küzdelemre irányuló uniós erőfeszítések

A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó, a Párizsi Megállapodást megelőzően 2014-ben elfogadott éghajlat- és energiapolitikai keretében az Unió a következő célok 2030-ig történő megvalósítása mellett kötelezte el magát: az 1990-es szinthez képest legalább

40%-kal csökkenti az üvegházhatású gázok kibocsátását, egyúttal 32,5%-kal javítja az energiahatékonyságot, és a végfogyasztás 32%-ára növeli a megújuló energiaforrások részarányát. A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó keret az uniós vezetők által 2007-ben elfogadott, 2020-ra előirányzott „20/20/20-as célok” (az 1990-es szintekhez viszonyítva az üvegházhatású gázok kibocsátásának 20%-os csökkentése, a megújuló energia végső energiafogyasztáson belüli arányának 20%-os növelése és az Unió teljes elsődleges energiafogyasztásának 20%-os csökkentése) utódjának tekinthető. Ezek a célok mind kötelező erejű jogalkotási intézkedésekben öltöttek testet, amelyeket a Kiotói Jegyzőkönyv szerinti uniós célkitűzésekhez is hozzákapcsoltak.

Az [EU kibocsátás-kereskedelmi rendszere \(ETS\)](#), amely az első és még mindig a legnagyobb nemzetközi szén-dioxid-piac, az egyik legfőbb uniós szakpolitikai eszköz az éghajlatváltozás elleni küzdelemben. A 2005-ben felállított rendszer a „fix összkvóta kereskedelem (cap and trade)” elvén alapul, amely felső határt jelöl ki a tekintetben, hogy a rendszerben részt vevő majdnem 11 000 létesítmény (üzemek, erőművek stb.) összesen mennyi üvegházhatású gázt bocsáthat ki. Az egyes létesítmények a tagállamok által árverésre bocsátott „kibocsátási egységeket” vásárolnak vagy kapnak. A fel nem használt – egyenként egy tonna CO₂-nek megfelelő – kibocsátási egységeket el lehet adni más létesítményeknek. A kibocsátási egységek teljes mennyisége idővel fokozatosan csökken. Létezik két olyan alap – egy modernizációs és egy innovációs alap –, amelyek az alacsonyabb költségvetéssel rendelkező tagállamokban segítenek korszerűsíteni az energiarendszereket, valamint a megújuló energia, a szén-dioxid-leválasztás és -tárolás, valamint a karbonszegény projektek támogatása révén ösztönzik az innovációt. Az ETS-be beletartoznak a légi közlekedésből származó kibocsátások is, de az [interkontinentális járatokra vonatkozó jelenlegi mentességet](#) 2023 végéig meghosszabbították. Ekkor lép ugyanis életbe a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet (ICAO) nemzetközi légi közlekedésben alkalmazandó kibocsátáskompenzációs és -csökkentési rendszerének első szakasza. [Az EU és Svájc megállapodtak abban, hogy összekötik kibocsátás-kereskedelmi rendszereiket.](#)

Az ETS-be nem beletartozó ágazatok, például a közúti közlekedés, a hulladékgazdálkodás, a mezőgazdaság és az épületek kibocsátását a minden tagállam számára kötelező érvényű éves ÜHG-kibocsátáscsökkentési cél határozza meg, amelyet a [közös kötelezettségvállalási rendelet](#) részletez. A Parlament és a Tanács minimumcélkitűzésekben állapodott meg a 2021–2030-as időszakra annak érdekében, hogy segítse az Uniót abban, hogy elérje a 2005-höz képesti 30%-os csökkentési célkitűzését ezekben az ágazatokban, valamint hogy hozzájáruljon a Párizsi Megállapodás céljainak teljesítéséhez. Ezen túlmenően első alkalommal az egyes tagállamoknak kell majd biztosítaniuk, hogy [a földhasználatból, a földhasználat megváltozásából és az erdészetből](#) származó kibocsátások ne haladják meg az elnyelés mértékét. Más szóval az erdőket, a termőföldeket és a legelőket fenntartható módon kell kezelni, hogy azok a lehető legtöbb üvegházhatású gázt elnyeljék a légkörből, de legalább annyit, mint amennyit az ágazat kibocsát (ez a „negatív egyenleg tilalma”), és ezzel jelentősen hozzájáruljanak az éghajlatváltozással szembeni küzdelemhez.

A [megújulóenergia-irányelv](#) annak biztosítására törekszik, hogy a megújuló energiaforrások, például a nap-, a szél-, a vízenergia és a biomassza első célkitűzésként 2030-ra az EU teljes energiafogyasztásának (elektromos áram, közlekedés, fűtés és hűtés) legalább 32%-át tegyék ki. Az egyes tagállamoknak el kell fogadniuk a megújuló energiára vonatkozó saját nemzeti cselekvési terveiket és azokon belül az ágazati célkitűzéseket. A megújuló energia közlekedési ágazatban való felhasználásának általánossá tétele érdekében a tagállamoknak kötelezniük kell az üzemanyag-forgalmazókat annak biztosítására, hogy a megújuló energia részaránya a közlekedési ágazat végső energiafogyasztásában 2030-ra legalább 14% legyen.

Az [energiahatékonyságról szóló irányelv](#) 2018-as felülvizsgálata 2030-ig (a 2007-es referencia-forgatókönyv alapján számítva) 32,5%-os energiahatékonysági célt tűz ki az Unió számára, amelyet 2023-ig egy felülvizsgálatot követően felfelé módosítanak majd. Ezenkívül [az épületek energiahatékonyságáról szóló, 2018 májusában elfogadott felülvizsgált irányelv](#) olyan intézkedéseket is tartalmazott, amelyek gyorsítják az épületek felújításának ütemét és az energiahatékonyabb rendszerekre és az intelligens energiagazdálkodási rendszerekre való áttérést.

Emellett az [energiaunió irányításáról szóló rendelet](#) első alkalommal vezet be átlátható irányítási folyamatot az uniós energiaunió és az éghajlat-politika célkitűzéseinek megvalósítása terén elért eredmények nyomán követésére, például nyomonkövetési és jelentéstételi szabályokat is. A tagállamok a 2021 és 2030 közötti időszakra vonatkozóan kötelesek integrált nemzeti éghajlat- és energiapolitikai terveket elfogadni. 2020 szeptemberében a Bizottság [áttekintette a végleges terveket](#), és megerősítette, hogy azok nagyrészt összhangban vannak az Unió 2030-as célkitűzéseivel, az energiahatékonyság kivételével, amely tekintetében a 2030-ra vonatkozó ambícióhiány továbbra is fennáll. Az irányítási folyamat arra is lehetőséget nyújt, hogy a tapasztalatokat megvizsgálva két évente aktualizálják a terveket, hogy az évtized hátralevő részében ki lehessen használni az újonnan felmerülő lehetőségeket.

A [szén-dioxid-leválasztási és -tárolási](#) technológia keretében a CO₂-t elkülönítik (az ipari folyamatokból származó) légköri kibocsátástól, összesűrítik, majd olyan helyre szállítják, ahol az tárolható. Az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület szerint ez az eljárás a fosszilis tüzelőanyagokat égető erőművekből származó CO₂-kibocsátás 80–90%-át eltávolíthatja. Azonban a tervezett demonstrációs projektek végrehajtása Európában nehezebbnek bizonyult az eredetileg tervezetthez képest. Az egyik fő akadály az, hogy a költségek igen magasak.

Az Unióban nyilvántartásba vett új személygépkocsiknak meg kell felelniük a [szén-dioxid-kibocsátási előírásoknak](#), amelyek 2021-től 95 g/km-ben határozták meg a teljes uniós járműállományra vonatkozó célértéket. Annak ösztönzése érdekében, hogy az ágazat beruházzon az új technológiákba, „extra kibocsátási egységek” használhatók, amelyek lényege, hogy az egyes gyártók legkörnyezetbarátabb gépjárművei az átlagos fajlagos CO₂-kibocsátás kiszámítása során egynél több gépjárműnek számítanak.

Az [üzemanyagok minősége](#) is az ÜHG-kibocsátáscsökkentés fontos eleme. Az uniós jogszabályok célja az volt, hogy 2020-ra 6%-kal csökkenjen az üzemanyagok ÜHG-kibocsátási intenzitása. Ezt egyebek mellett a bioüzemanyagok használata révén

kívánták elérni, amelyeknek szintén meghatározott fenntarthatósági feltételeknek kellett megfelelniük.

A nemzetközi tengerhajózás által okozott CO₂-kibocsátás jelentős, és várhatóan nagymértékben tovább fog növekedni. Az EU, miközben a globális megközelítést szorgalmazza, a kibocsátáscsökkentés megvalósítása irányába tett első lépésként létrehozott egy uniós szintű rendszert [a hajók CO₂-kibocsátásának nyomon követésére, jelentésére és ellenőrzésére](#). A nagyméretű hajóknak nyomon kell követniük az uniós kikötők irányába, irányából és azokon belül megtett út során általuk kibocsátott CO₂ mennyiségét, és hitelesített éves jelentést kell benyújtaniuk arról és az egyéb releváns adatokról.

A klór-fluor-szénhidrogéneket az 1980-as években az ózonréteg elvékonyodása elleni intézkedésként betiltották. Helyettük ma fluortartalmú gázokat (F-gázokat) használnak számos ipari berendezéshez, például a légkondicionáláshoz és hűtéshez, mivel ezek nem károsítják az ózonréteget. Lehetséges azonban, hogy az F-gázok globális felmelegedési potenciálja akár 25 000-szer nagyobb, mint a CO₂-é. Az EU ezért intézkedéseket hozott a [fluortartalmú gázok](#) használatának ellenőrzése érdekében, és 2022–2025-re betiltotta alkalmazásukat az új légkondicionáló berendezések és hűtőszekrények esetében, ezzel előrevetítve a világszinten történő fokozatos megszüntetés ütemét.

B. Az európai zöld megállapodás

2019. december 11-én az Európai Bizottság előterjesztette az [európai zöld megállapodás](#) elnevezésű ambiciózus intézkedéscsomagot, amelynek célja, hogy az EU 2050-re karbonsemleges legyen. Az intézkedések, amelyeket a [kulcsfontosságú fellépések ütemterve](#) kísér, az ambiciózus kibocsátáscsökkentéstől az élvonalbeli kutatásba és innovációba való beruházásig, valamint az európai természeti környezet megőrzéséig terjednek. A környezetbarát technológiákba, fenntartható megoldásokba és új vállalkozásokba történő beruházások támogatásával a zöld megállapodás az EU új növekedési stratégiája is kíván lenni egyben, amelynek célja, hogy az Uniót egy fenntartható és versenyképes gazdasággá alakítsa. A sikerhez elengedhetetlen a nyilvánosság és az összes érdekelt fél bevonása és elkötelezettsége. Az európai zöld megállapodásban javasolt kulcsfontosságú fellépések között szerepel az [európai klímarendelelet](#), amely 2050-ig klímasegleges EU-t kíván létrehozni. Rendelkezik például arról, hogy az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésére vonatkozó, az 1990-es szinthez képest meghatározott [2030-as célkitűzést](#) legalább 55%-ra kell növelni. Ezen túlmenően a Bizottság további javaslatai között szerepel a [Fenntartható Európa beruházási tervről](#) és az [európai éghajlati paktumról szóló közlemény](#), az [Igazságos Átmenet Alap](#) létrehozásáról és a [transzeurópai energiainfrastruktúrára vonatkozó iránymutatások felülvizsgálatáról](#) szóló rendeletjavaslatok, az [energiarendszer integrációjára](#), illetve a [hidrogénre](#) irányuló uniós stratégiák, valamint [az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásra vonatkozó új uniós stratégia](#).

A Bizottság 2021. július 14-én [jogalkotási javaslatcsomagot terjesztett elő](#) „[Irány az 55%!](#)” címmel, amelynek célja, hogy megvalósítsa a klímaseglegesség 2050-ig történő eléréséhez vezető úton a gazdaság, a társadalom és az ipar egészében szükséges

átalakulást. Ezek a javaslatok magukban foglalják a kibocsátáskereskedelmi rendszernek a tengeri és közúti közlekedésre és az épületekre való kiterjesztését, valamint azt, hogy a légi és a tengerhasznosítási ágazat számára tisztább üzemanyagokra, az alternatív üzemanyagok számára pedig új infrastruktúrára van szükség. 2022. december 17-én a Parlament és a Tanács megállapodásra jutott a kibocsátáskereskedelmi rendszer reformját célzó ambiciózusabb intézkedésekről: a 2005-ös szinthez képest 2030-ra 62%-os kibocsátáscsökkentési célt kell elérni. Annak érdekében, hogy támogassa a tagállamokat az épületekből, a közúti közlekedésből és egyes ipari ágazatokból származó kibocsátások csökkentésére irányuló erőfeszítéseikben, 2027-ben új, különálló kibocsátáskereskedelmi rendszer (ETS II) indul. A fent említett csomag emellett a kibocsátásáthelyezés elleni küzdelem érdekében bevezeti [az importárúk karbonintenzitását ellensúlyozó új mechanizmust](#), az új [Szociális Klímaalapot](#), valamint megerősíti a modernizációs és az innovációs alapot.

A [közös kötelezettségvállalási rendelet](#) (amelyet 2023 márciusában az „Irány az 55%!” intézkedéscsomag részeként hagytak jóvá) fokozza az Unió éghajlat-politikai törekvéseit. Ez konkrétan azt jelenti, hogy a rendelet hatálya alá tartozó valamennyi ágazatnak 2030-ig együttesen 40%-os kibocsátáscsökkentést kell elérnie a 2005-ös szinthez képest. Az aktualizált megújulóenergia-irányelv azt javasolja, hogy az Unió energiaszerkezetében a megújuló energiaforrásokra vonatkozó általános kötelező célkitűzést 42,5%-ra emeljék.

Az [energiahatékonysági irányelv felülvizsgálata](#), amelyet 2023 júliusában intézményközi tárgyalásokat követően zártak le, ambiciózus, jogilag kötelező erejű uniós energiahatékonysági célt határoz meg, melynek lényege, hogy 2020-hoz képest 2030-ig 11,7%-kal kell csökkenteni a végsőenergia-fogyasztást.

Emellett a Bizottság 2022. április 5-én megerősített [javaslatot terjesztett elő az F-gázokról](#), amelynek célja, hogy 2030-ig 40 millió tonna szén-dioxidnak megfelelő kibocsátást takarítson meg. 2020. október 14-én a Bizottság előterjesztette [a metánkibocsátás csökkentésére irányuló uniós stratégiát](#) is. A CO₂ után a metán járul hozzá a leginkább az éghajlatváltozáshoz. A metánkibocsátás kezelése ezért elengedhetetlen a 2030-ra vonatkozó éghajlat-politikai céljaink és a 2050-re kitűzött klímasemlegességi cél eléréséhez. A Bizottság 2021. december 15-én további [javaslatot](#) terjesztett elő az európai energiaágazaton és a globális ellátási láncon belüli metánkibocsátás csökkentésére.

[Az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv](#) 2021. december 15-én elfogadott felülvizsgálata korszerűsíti a meglévő szabályozási keretet, ugyanakkor biztosítja a tagállamok számára az ahhoz szükséges rugalmasságot, hogy figyelembe vegyék az épületállományban Európa-szerte fennálló különbségeket. Az irányelv átdolgozása jelenleg zajlik. 2023. március 14-én a Parlament plenáris ülése jóváhagyta az irányelvre vonatkozó véleményét, amely ambiciózusabb álláspontot alakított ki a tagállamokkal folytatott tárgyalások előtt. A felülvizsgált irányelv meghatározza, hogy Európa hogyan érheti el, hogy 2050-re a kibocsátásmentes és teljes mértékben dekarbonizált épületállománnyal rendelkezzen. 2023 februárjában a Parlament és a Tanács további, a teljes uniós járműállományra vonatkozó, 2030-ra elérendő kibocsátáscsökkentési cél kitűzésében állapodott meg az új személygépkocsik (55%) és az új kisteherautók (50%)

vonatkozásában. Emellett 30%-os CO₂-kibocsátáscsökkentési célértéket vezettek be az új tehergépkocsikra vonatkozóan, 2025-re pedig 15%-os köztes célértéket határoztak meg. A földhasználati, földhasználat-megváltoztatási és erdőgazdálkodási ágazatról szóló rendelet felülvizsgálatát a Parlament 2023. március 14-én fogadta el, melyben új 2030-as célt határozott meg az uniós szénelnyelők 15%-os növelésére.

2023. március 23-án a Parlament és a Tanács nem hivatalos megállapodásra jutott a fenntartható tengeri üzemanyagokról szóló jogszabályról, amelynek célja, hogy 2025-től 2%-kal, 2050-től pedig 80%-kal csökkentse a hajók kibocsátását. Továbbá 2034-re az Unió hajózási üzemanyagai legalább 2%-ának zöld villamos energiával előállított e-üzemanyagokból kell származnia. A jogalkotási eljárás következő lépése a hivatalos megállapodás lesz, amely az „Irány az 55%!” intézkedéscsomag részét képezi.

AZ EURÓPAI PARLAMENT SZEREPE

Az éghajlatváltozással kapcsolatos kérdésekben a Parlament hagyományosan részt vesz az Európai Bizottsággal folytatott intézményközi tárgyalásokon, és olyan álláspontokat képvisel, amelyek ambiciózusabbá teszik az uniós fellépéseket.

A 2015. évi COP21 éghajlat-változási konferencia előtt a Parlament megismételte, hogy sürgősen szükség van a nemzetközi légi közlekedésből és hajózásból származó kibocsátások hatékony szabályozására és korlátozására. Csalódottságának adott hangot amiatt, hogy az ICAO nem állapodott meg a kibocsátáscsökkentésről. A nemzetközi légi közlekedésben alkalmazandó kibocsátáskompensációs és -csökkentési rendszer bevezetése ehelyett elsősorban az ellentételezésre összpontosít, minőségi garancia nélkül, és csak 2027-től kezdődően rendelkezik jogilag kötelező erővel. Az ICAO főbb tagjai még nem kötelezték el magukat az önkéntes szakaszban való részvétel mellett.

A Parlament támogatja a szén-dioxid átfogó alapokon nyugvó árazását és a kibocsátáskereskedelmi bevételek éghajlatvédelmi beruházásokra történő fordítását. Konkrét lépésekre szólított fel, beleértve [a fosszilis tüzelőanyagok valamennyi támogatása fokozatos kivezetésének](#) ütemtervét is.

A személygépkocsik és kisteherautók CO₂-kibocsátásáról szóló korábbi tájékoztatásában a Parlament ragaszkodott ahhoz, hogy mihamarabb be kell vezetni az ENSZ által meghatározott globális vizsgálati ciklust annak érdekében, hogy a CO₂-kibocsátás mérései valós vezetési körülményeket tükrözzenek.

A katowicei 24. éghajlat-változási konferenciára tekintettel a Parlament [2018. október 25-i állásfoglalásában](#) első alkalommal kérte az EU 2030-ra kitűzött 55%-os ÜHG-kibocsátáscsökkentési céljának növelését. Ezen túlmenően a Parlament úgy vélte, hogy a globális átlaghőmérséklet 2 °C-os emelkedésének súlyos és visszafordíthatatlan hatásai elkerülhetők, ha az ambiciózusabb 1,5 °C-os célértéket sikerül elérni, ehhez azonban legkésőbb 2050-ig a növekvő globális ÜHG-kibocsátást nettó nullára kell csökkenteni. Ezért kérte a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot egy hosszú távú, az évszázad közepére szóló, nulla nettó ÜHG-kibocsátást célzó uniós stratégiára.

2018 júliusában a Parlament [állásfoglalást fogadott el az uniós klímadiplomáciáról](#), amelyben hangsúlyozta az EU felelősségét az éghajlatváltozás elleni fellépés és a konfliktusmegelőzés terén. A jelentés hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni az EU diplomáciai kapacitásait az éghajlat-politika globális előmozdítása, a Párizsi Megállapodás végrehajtásának támogatása és az éghajlatváltozással kapcsolatos konfliktusok megelőzése érdekében.

2019. november 28-án a Parlament [éghajlati vészhelyzetet hirdetett ki](#) Európában, és sürgette az összes uniós országot, hogy 2050-ig kötelezzék el magukat a nulla nettó ÜHG-kibocsátás mellett. Az Európai Parlament kérte a Bizottságot annak biztosítására, hogy minden ide vonatkozó jogalkotási és költségvetési javaslat teljes mértékben összhangba kerüljön a globális felmelegedés mértékének 1,5 °C alatt tartására irányuló célkitűzéssel.

2020. október 8-án a Parlament elfogadta az európai klímarendelethez vonatkozó tárgyalási megbízatását, és kérte, hogy a 2030. évi kibocsátáscsökkentési célt 60%-ra emeljék. Bár a Parlament és a Tanács között 2021. április 21-én létrejött intézményközi megállapodás megerősítette a Bizottság által javasolt 55%-os célkitűzést, a Parlamentnek sikerült növelnie a szén-dioxid-eltávolítás szerepét és hozzájárulását, ami 57%-ra válthatja ezt a célt. Emellett a Parlament megbízatásával összhangban a Bizottság legkésőbb hat hónappal a Párizsi Megállapodás első globális értékelése után javaslatot tesz a 2040-es célkitűzésre, figyelembe véve az EU tervezett indikatív ÜHG-költségvetését. Végezetül, tekintettel a független tudományos tanácsadás fontosságára, megalakult [az éghajlatváltozással foglalkozó európai tudományos tanácsadó testület](#), hogy értékelje, hogy a szakpolitika következetes-e, és hogy a Parlament javaslatának megfelelően nyomon kövesse az előrehaladást.

A „Scientific advice for the determination of an EU-wide 2040 climate target and a greenhouse gas budget for 2030-2050” [Tudományos tanácsadás az egész Unióra kiterjedő, 2040-re vonatkozó éghajlat-politikai célkitűzés és az üvegházhatású gázokkal kapcsolatos, a 2030–2050 közötti időszakra szóló költségvetés meghatározásához] című, 2023 januárjában közzétett jelentésében az éghajlatváltozással foglalkozó európai tudományos tanácsadó testület tudományos alapú becslést bocsát az uniós intézmények rendelkezésére a 2040-es éghajlat-politikai célérték és a 2030–2050 közötti időszakra vonatkozó uniós üvegházhatásúgáz-kibocsátási költségvetés tekintetében. E jelentés szerint az Uniónak az 1990-es szinthez képest 2040-ig 90–95%-os nettó kibocsátáscsökkentésre kell törekednie.

2022. szeptember 15-én a Parlament [állásfoglalást](#) fogadott el az aszály, a tűzvészek és más szélsőséges időjárási jelenségek következményeiről, amelynek célja az éghajlatváltozás elleni küzdelemre irányuló uniós erőfeszítések fokozása.

A témával kapcsolatos további információkért látogasson el [a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság honlapjára](#).

Georgios Amanatidis
09/2023

